

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. gruodžio 10 d.*

„Apeliacinis skundas — Valstybės pagalba — Mineralinės alyvos neapmokestinimas akcizo mokesčiu — Teismo iniciatyva — Sąjungos teismo iniciatyva iškeltas pagrindas — Mokesčių suderinimo ir valstybės pagalbos kontrolės santykis — Tarybos ir Komisijos kompetencija — Teisinio saugumo principas — Sąjungos teisės aktų teisėtumo prezumpcija“

Byloje C-272/12 P

dėl 2012 m. birželio 1 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama V. Di Bucci, G. Conte, D. Grespan, N. Khan ir K. Walkerová, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Airijai, atstovaujamai E. Creedon, padedamai SC P. McGarry, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Prancūzijos Respublikai, atstovaujamai G. de Bergues ir iš pradžių J. Gstalter, vėliau – N. Rouam,

Italijos Respublikai, atstovaujamai G. Palmieri, padedamai *avvocato dello Stato* G. Aiello, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Eurallumina SpA, įsteigtai Portoskūze (Italija), atstovaujamai R. Denton, A. Stratakis ir solisitorių L. Martin Alegi ir L. Philippou,

Aughinish Alumina Ltd, įsteigtai Askeaton (Airija), atstovaujamai C. Waterson ir solisitorių C. Little ir J. Handoll,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta ir T. von Danwitz, teisėjai A. Rosas, J. Malenovský, E. Levits, A. Arabadžiev, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas (pranešėjas) ir C. Vajda,

generalinis advokatas Y. Bot,

* Proceso kalbos: prancūzų, anglų ir italų.

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. balandžio 9 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2013 m. liepos 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2012 m. kovo 21 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Airija ir kt. prieš Komisiją* (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV ir T-69/06 RENV; toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas panaikino 2005 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimą 2006/323/EB dėl mineralinės alyvos, naudojamos kaip kuras aliuminio oksido gamyboje Gardanne, Shannon regione ir Sardinijoje, neapmokestinimo akcizo mokesčiu Prancūzijoje, Airijoje ir Italijoje (OL L 119, 2006, p. 12; toliau – ginčijamas sprendimas) dėl to, kad jame konstatuojama arba remiamasi tuo, kad konstatuota, jog iki 2003 m. gruodžio 31 d. Italijos Respublikos, Airijos ir Prancūzijos Respublikos taikytas mineralinės alyvos, naudojamos kaip kuras aliuminio oksidui gaminti, neapmokestinimas akcizo mokesčiu yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir dėl to, kad jame nurodyta Italijos Respublikai, Airijai ir Prancūzijos Respublikai imtis visų būtinų priemonių, kad susigrąžintų šią pagalbą iš jos gavėjų, nes jie nemokėjo ne mažesnio kaip 13,01 EUR akcizo mokesčio už 1 000 kg sunkiojo mazuto.

Teisinis pagrindas

- 2 Akcizo mokesčių už mineralines alyvas reglamentuoja keletas direktyvų: 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/81/EEB dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų derinimo (OL L 316, p. 12); 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų derinimo (OL L 316, p. 19) ir 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., sk. 1, t. 9, p. 405), kuri nuo 2003 m. gruodžio 31 d. panaikino Direktyvas 92/81 ir 92/82.
- 3 Direktyvos 92/81 8 straipsnio 4 dalyje buvo nustatyta:

„Taryba, Komisijai pasiūlius, gali vienbalsiai leisti bet kuriai valstybei narei atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

Valstybė narė, norinti taikyti šią priemonę, apie tai atitinkamai praneša Komisijai ir taip pat jai pateikia visą tiesiogiai susijusią ir būtiną informaciją. Komisija per mėnesį apie siūlomas priemones praneša kitoms valstybėms narėms.

Taryba laikoma davusia sutikimą dėl siūlomo atleidimo nuo mokesčių ar jų sumažinimo, jei per du mėnesius nuo tos dienos, kai kitoms valstybėms narėms apie tai buvo pranešta pagal antros pastraipos nuostatas, nei Komisija, nei kuri nors valstybė narė nepaprašo šio reikalo svarstyti Taryboje.“

- 4 Pagal šios direktyvos 8 straipsnio 5 dalį:

„Jei Komisija nusprendžia, kad 4 dalyje numatyti atleidimai ar sumažinimai nebegali būti palikti galioti, ypač dėl nesąžiningos konkurencijos, vidaus rinkos veikimo iškraipymo arba Bendrijos aplinkos apsaugos politikos, ji Tarybai pateikia atitinkamus pasiūlymus. Taryba vienbalsiai priima sprendimą dėl šių pasiūlymų.“

- 5 Direktyvos 92/82 6 straipsnyje buvo nustatytas minimalus 13 EUR akcizo tarifas, kuris nuo 1993 m. sausio 1 d. taikomas už 1 000 kg sunkiojo mazuto.
- 6 Direktyvos 2003/96 2 straipsnio 4 dalies b punkto antroje įtraukoje nustatyta, kad ji netaikoma dvejopo naudojimo energetikos produktams, t. y. tokiems produktams, kurie skirti naudoti ir kaip krosnių kuras, ir kitiems nei variklių degalai ar krosnių kuras tikslams. Energetikos produktų naudojimas cheminei redukcijai ir elektrolizei ir metalurgijos procesuose laikomas dvejopu. Taip pat nuo 2004 m. sausio 1 d., kai pradėta taikyti ši direktyva, nebėra minimalaus akcizo už sunkųjį mazutą, naudojamą aliuminio oksidui gaminti, tarifo. Be to, Direktyvos 2003/96 18 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms leidžiama toliau iki 2006 m. gruodžio 31 d. taikyti sumažintus tarifus arba atleisti nuo mokesčio, kaip tai numatyta direktyvos II priede, kuriame nurodyta, kad nuo akcizo mokesčio atleidžiamas sunkusis mazutas, naudojamas kaip kuras aliuminio oksido gamybai Gardano regione, Šanono regione ir Sardinijoje.

Ginčo aplinkybės

- 7 Airija, Italijos Respublika ir Prancūzijos Respublika neapmokestino akcizo mokesčiu aliuminio oksido gamybai naudojamų mineralinių alyvų atitinkamai Šanono regione nuo 1983 m., Sardinijoje nuo 1993 m. ir Gardano regione nuo 1997 metų.
- 8 Taikyti šiuos atleidimus nuo mokesčių (toliau – ginčijami neapmokestinimai) buvo leista atitinkamai 1992 m. spalio 19 d. Tarybos sprendimu 92/510/EEB, leidžiančiu valstybėms narėms toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai, kai ji naudojama pagal specialią paskirtį, galiojančius sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyvos 92/81 8 straipsnio 4 dalyje nustatytos tvarkos (OL L 316, p. 16), 1993 m. gruodžio 13 d. Tarybos sprendimu 93/697/EB, leidžiančiu valstybėms narėms toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai, kai ji naudojama pagal specialią paskirtį, sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyvos 92/81 8 straipsnio 4 dalyje nustatytos tvarkos (OL L 321, p. 29) ir 1997 m. birželio 30 d. Tarybos sprendimu 97/425/EB, leidžiančiu valstybėms narėms toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai, kai ji naudojama pagal specialią paskirtį, galiojančius sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyva 92/81 nustatytos tvarkos (OL L 182, p. 22). Šių leidimų galiojimą vėliau Taryba pratęsė keletą kartų, paskutinį kartą tai padaryta 2001 m. kovo 12 d. Tarybos sprendimu 2001/224/EB dėl sumažintų akcizų tarifų ir atleidimo nuo akcizų tam tikroms mineralinėms alyvoms, kai jos naudojamos pagal specialią paskirtį (OL L 84, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., sk. 9, t. 1, p. 342), kuriuo jų galiojimas pratęstas iki 2006 m. gruodžio 31 d.
- 9 Pastarojo sprendimo 5 konstatuojamoje dalyje nurodyta, kad jis nedaro įtakos „[galimų] procedūrų dėl bendrosios rinkos veikimo iškreipimų, kurios gali būti pradėtos būtent pagal [EB 87] ir [EB 88] straipsnius, rezultatams“ ir kad jis neatleidžia „valstybių narių nuo pareigos pranešti Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal [EB 88] straipsnį“.
- 10 Trimis 2001 m. spalio 30 d. priimtais sprendimais Komisija pradėjo EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl kiekvieno ginčijamo neapmokestinimo. Šios procedūros pabaigoje Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, kuriame nustatyta, kad:
 - sunkiojo mazuto, naudojamo aliuminio oksido gamybai, neapmokestinimas akcizo mokesčiu, kurį Airija, Prancūzijos Respublika ir Italijos Respublika taikė iki 2003 m. gruodžio 31 d., yra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį,
 - 1990 m. liepos 17 d.–2002 m. vasario 2 d. laikotarpiu skirta pagalba, kiek ji yra nesuderinama su bendrąja rinka, nebus susigrąžinama, nes tai prieštarautų bendriesiems Bendrijos teisės principams,

- pagalba, skirta 2002 m. vasario 3 d.–2003 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 3 dalį, nes pagalbos gavėjai nesumokėjo ne mažesnio kaip 13,01 EUR mokesčio už 1 000 kg sunkiojo mazuto, ir
 - ši pagalba turi būti susigrąžinta.
- 11 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad ginčijami neapmokestinimai yra nauja pagalba, o ne esama pagalba, kaip tai suprantama pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [EB 88] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 1 straipsnio b punktą. Šį vertinimą ji grindė, be kita ko, aplinkybe, kad ginčijamų neapmokestinimų nebuvo prieš įsigaliojant EB sutarčiai atitinkamose valstybėse narėse, kad jie niekada nebuvo nei analizuoti, nei leisti remiantis valstybės pagalbą reglamentuojančiomis taisyklėmis ir kad apie juos niekada nebuvo pranešta.
- 12 Paaškinusi, kodėl nagrinėjama pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka, Komisija nusprendė, kad, atsižvelgiant į Tarybos sprendimus, kuriais suteikiamas leidimas neapmokestinti (toliau – sprendimai suteikti leidimą), ir į tai, jog jie buvo priimti pačios Komisijos siūlymu, nesuderinamos pagalbos, skirtos iki 2002 m. vasario 2 d., t. y. prieš tai, kai sprendimai pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą buvo paskelbti *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, susigrąžinimas prieštarautų teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principams.

Procesas ir skundžiamas sprendimas

- 13 2006 m. vasario 16, 17 ir 23 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijoje pateiktais pareiškimais Italijos Respublika, Airija, Prancūzijos Respublika, *Eurallumina SpA* (toliau – *Eurallumina*) ir *Aughinish Alumina Ltd* (toliau – AAL) pareiškė ieškinius dėl viso ar dalies ginčijamo sprendimo panaikinimo.
- 14 2007 m. gruodžio 12 d. Sprendimu *Airija ir kt. prieš Komisiją* (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 ir T-69/06) Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą. 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimu *Komisija prieš Airiją ir kt.* (C-89/08 P, Rink. p. I-11245), į kurį daroma nuoroda siekiant pateikti platesnį ankstesnio proceso aprašymą, šis Bendrojo Teismo sprendimas buvo panaikintas dėl to, kad juo panaikintas ginčijamas sprendimas remiantis tuo, kad jame Komisija nesilaikė pareigos motyvuoti Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio b punkto v papunkčio netaikymą šiuo atveju.
- 15 Gražinus bylas nagrinėti Bendrajam Teismui, jos buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimamas sprendimas.
- 16 Kad vėl panaikintų ginčijamą sprendimą, Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime pritarė visų šalių ar tik kai kurių iš jų nurodytiems pagrindams ir kaltinimams, siejamiems su teisinio saugumo ir Europos Sąjungos aktų teisėtumo prezumpcijos principų pažeidimu ir kuriais ieškovės iš esmės kaltino Komisiją, kad tuo sprendimu ji iš dalies paneigė sprendimų suteikti leidimą teises pasekmes. Išnagrinėjęs šiuos pagrindus Bendrasis Teismas, be kita ko, nusprendė, kad minėtais sprendimais iš esmės buvo kliudoma tam, kad Komisija galėtų ginčijamus neapmokestinimus priskirti aptariamoms valstybėms narėms ir dėl to laikyti juos valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Beje, byloje T-62/06 RENV Bendrasis Teismas pritarė kaltinimui, susijusiam su gero administravimo principo pažeidimu.

Šalių reikalavimai

- 17 Komisija Teisingumo Teismo prašo panaikinti skundžiamą sprendimą, gražinti bylas Bendrajam Teismui ir atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

- 18 Airija, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika, *Eurallumina* ir AAL prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 19 Apeliaciniam skundai pagrįsti Komisija pateikia penkis pagrindus. Du pirmieji pagrindai susiję su procedūra, o kiti trys – su Sąjungos teisės pažeidimu iš esmės.
- 20 Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo jurisdikcijos neturėjimu, procedūros pažeidimais ir dispozityvumo principo pažeidimu ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies ir 48 straipsnio 2 dalies pažeidimais, subsidiariai – su motyvavimo nebuvimu.

Šalių argumentai

- 21 Komisija kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis savo iniciatyva iškėlė pagrindą, susijusį su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu, ar perkvalifikavo patį ieškinių dalyką. Komisija iš esmės teigia, kad tikrasis motyvas, dėl kurio panaikintas ginčijamas sprendimas, yra tai, kad, pasak Bendrojo Teismo, ginčijamiems neapmokestinimams nebuvo taikomos valstybės pagalbos kontrolės taisyklės, nes tie neapmokestinimai buvo priskiriami ne aptariamoms valstybėms narėms, o Sąjungai. Tačiau nė vienas ieškovas pirmojoje instancijoje nenurodė šio pagrindo, kuris į teisinius ginčus įtrauktas 2011 m. liepos 20 d. šalims pateiktu Bendrojo Teismo klausimu, nors toks pagrindas negalėjo būti iškeltas Bendrojo Teismo iniciatyva. Paskui Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime bandė susieti šį pagrindą su šalių pateiktais pagrindais, susijusiais su teisinio saugumo ir Sąjungos aktų teisėtumo prezumpcijos principų pažeidimu.
- 22 Airija, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika, *Eurallumina* ir AAL prieštarauja pirmajam apeliacinio skundo pagrindui.
- 23 Pirma, Prancūzijos Respublika ir Italijos Respublika pažymi, kad skundžiamame sprendime pateikti argumentai grindžiami ne tik ginčijamų neapmokestinimų nepriskyrimu valstybėms narėms, bet ir kartu atliekamu konkurencijos iškraipymo ir priemonės priskyrimo valstybei (o tai yra dvi sąlygos, kurios turi būti tenkinamos, kad priemonę būtų galima pripažinti valstybės pagalba) tyrimu. Pasak Italijos Respublikos, nors Bendrasis Teismas privalo sprendimą priimti paisydamas ieškinių pagrinduose apibrėžtų ribų, jis vis dėlto gali savo iniciatyva patikrinti, ar nėra vienos iš esminių valstybės pagalbos egzistavimo sąlygų, nepažeisdamas ribų, apibrėžtų tiems pagrindams pagrįsti nurodytomis nuostatomis.
- 24 Airija ir Italijos Respublika priduria, kad Bendrasis Teismas gali savo iniciatyva remtis esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu. Šiuo atveju Komisija, ginčijamame sprendime nenurodžiusi priežasčių, dėl kurių ji mano, kad ginčijami neapmokestinimai galėjo būti priskirti valstybėms narėms, neįvykdė jai nustatytos pareigos motyvuoti.
- 25 Antra, Prancūzijos Respublika, *Eurallumina* ir AAL iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas išplėtė jų išdėstytus pagrindus remdamasis per teismo procesą vykusiomis šalių diskusijomis. Prancūzijos Respublika primena, kad jos pirmasis pagrindas dėl panaikinimo buvo siejamas su valstybės pagalbos sąvokos, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, pažeidimu, o *Eurallumina* pažymi, kad nevertodama termino „priskyrimas“ ji iškėlė klausimą, ar su ja susijęs neapmokestinimas galėjo būti laikomas Italijos Respublikos suteikta pagalba. Būtent pati Komisija, pateikdama argumentus dėl pagrindo, susijusio su teisinio saugumo principo pažeidimu, į teisinius ginčus įtraukė klausimą dėl ginčijamų neapmokestinimų priskyrimo. Pasak *Eurallumina*, Bendrasis Teismas išnagrinėjo šį klausimą, kad atmestų Komisijos argumentus ir pagrįstų savo vertinimą dėl to, ar Europos institucijos

suteikto leidimo, kurį įgyvendinant valstybei narei nepaliekama jokios diskrecijos, pasekmės gali būti užginčytos ir panaikintos, kaip tai padarė kita Sąjungos institucija. Pasak AAL, Bendrasis Teismas tik išnagrinėjo, o paskui atmetė Komisijos argumentą.

- 26 Trečia, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika ir *Eurallumina* teigia, kad bet kuriuo atveju klausimo dėl ginčijamų neapmokestinimų priskyrimo svarba skundžiamo sprendimo motyvuose yra santykinė; tas sprendimas, jei pirmajam pagrindui būtų pritarta, išliktų pagrįstas kitais motyvais.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 27 Remiantis taisyklėmis, kuriomis reglamentuojamas procesas Sąjungos teismuose, be kita ko Teisingumo Teismo statuto 21 straipsniu ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalimi, darytina išvada, kad ginčo ribas nustato ir apibrėžia bylos šalys ir kad Sąjungos teismas negali priimti sprendimo *ultra petita*.
- 28 Nors tam tikri pagrindai gali ir net privalo būti pateikti teismo iniciatyva, kaip antai nagrinėjamo sprendimo nemotyvavimas ar motyvų nepakankamumas, kuris susijęs su esminiais procedūriniais reikalavimais, tačiau pagrindą dėl to sprendimo teisėtumo iš esmės, kuriuo nurodomas Sutarčių ar bet kurios su jų taikymu susijusios teisės normos pažeidimas, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį, Sąjungos teismas gali nagrinėti tik tuomet, kai tokį pagrindą pateikia ieškovas (šiuo klausimu žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 67 punktą; 2000 m. kovo 30 d. Sprendimo *VBA prieš Florimex ir kt.*, C-265/97 P, Rink. p. I-2061, 114 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją* 40 punktą).
- 29 Taigi teismo iniciatyva negali būti pateiktas pagrindas, susijęs su EB 87 straipsnio 1 dalies pažeidimu dėl nagrinėjamos priemonės nepriskyrimo valstybei narei.
- 30 Šiuo atveju skundžiamo sprendimo 73 ir 74 punktuose priminęs, kad tam, jog pranašumai galėtų būti kvalifikuojami kaip valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, jie, be kita ko, turi būti priskiriami valstybei, Bendrasis Teismas šio sprendimo 98 ir 99 punktuose atmetė Komisijos argumentus, kad sprendimais suteikti leidimą bet kuriuo atveju negalima atleisti Airijos, Prancūzijos Respublikos ir Italijos Respublikos nuo pareigos laikytis procedūrų ir taisyklių valstybės pagalbos srityje ir kad Taryba, įgyvendindama savo kompetenciją mokesčių suderinimo srityje, negali kėsintis į Komisijos kompetenciją valstybės pagalbos srityje. Bendrasis Teismas nusprendė, kad pranašumas, kurį gavėjai galbūt įgijo leidus taikyti ginčijamus neapmokestinimus, buvo suteiktas remiantis sprendimais suteikti leidimą, todėl neapmokestinimai turi būti prikiriama ne valstybėms narėms, o Sąjungai, ir kad dėl tos priežasties Komisija, įgyvendindama savo beveik išimtinis įgaliojimus pagal EB 87 ir 88 straipsnius, negalėjo laikyti ginčijamų neapmokestinimų valstybės pagalba.
- 31 Skundžiamo sprendimo 104 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad sprendimais suteikti leidimą Komisijai buvo kliudoma ginčijamus apmokestinimus priskirti aptariamoms valstybėms narėms ir dėl to juos pripažinti valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir nurodyti ją iš dalies susigrąžinti tiek, kiek Komisija laikė ją nesuderinama su vidaus rinka, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 3 dalį.
- 32 Todėl skundžiamo sprendimo 110 punkte ir rezoliucinėje dalyje Bendrasis Teismas panaikino ginčijamą sprendimą „tiek, kiek jame konstatuojama arba remiamasi tuo, kad [ginčijami] neapmokestinimai yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį“, ir tiek, kiek jame nurodyta iš leidimų neapmokestinti gavėjų susigrąžinti dėl šių neapmokestinimų nesurinktas sumas.

- 33 Nusprendęs, kad ginčijami neapmokestinimai priskiriami Sąjungai, Bendrasis Teismas nurodė ne pagrindą, siejamą su esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu, kaip teigia Airija ir Italijos Respublika, o pagrindą dėl ginčijamo sprendimo teisėtumo iš esmės, kuris susijęs su EB sutarties pažeidimu.
- 34 Kaip teigia Komisija ir konstatuoja generalinis advokatas išvados 57–63 punktuose, nė viena ieškovė Bendrajame Teisme tokio pagrindo nenurodė. Remiantis Bendrojo Teismo bylos medžiaga darytina išvada, kad klausimą dėl ginčijamų neapmokestinimų priskyrimo, kurį Komisija paprasčiausiai paminėjo atsiliepime į ieškinį byloje T-56/06, o *Eurallumina* – dublike byloje T-62/06, kuriame ji vis dėlto nurodė, kad „šio klausimo vis tik nereikia svarstyti“, Bendrasis Teismas į teisinius ginčus įtraukė šalims raštu pateikdamas klausimą, kaip, beje, galima teigti taip pat remiantis skundžiamo sprendimo 98 punktu.
- 35 Priešingai, nei tvirtina Prancūzijos Respublika, *Eurallumina* ir AAL, negalima teigti, kad Bendrasis Teismas išplėtė šalių nurodytus pagrindus. Nors Bendrasis Teismas klausimą dėl ginčijamų neapmokestinimų priskyrimo susiejo su šalių nurodytais pagrindais, susijusiais su Sąjungos aktų teisėtumo prezumpcijos ir teisinio saugumo principų pažeidimu, vis dėlto galima teigti, kad, pirma, tas klausimas yra dėl kito ir skirtingo pobūdžio pagrindo, susijusio ne su bendrųjų Sąjungos teisės principų, o su EB Sutarties pažeidimu, ir, antra, kad šalys, kaip galima teigti remiantis būtent skundžiamo sprendimo 53–56 punktuose išdėstytais šalių motyvais, šiais principais nesirėmė, kad būtų pripažinta, jog ginčijami neapmokestinimai nėra valstybės pagalba.
- 36 Darytina išvada, kad savo iniciatyva pateikdamas pagrindą, kad ginčijami neapmokestinimai priskiriami ne valstybėms narėms, o Sąjungai, todėl jie nėra valstybės pagalba pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 37 Tačiau motyvai dėl ginčijamų neapmokestinimų priskyrimo, kurie išdėstyti tik skundžiamo sprendimo 73, 74, 98, 99 ir 104 punktuose, yra tik dalis Bendrojo Teismo motyvų. Taigi reikia išnagrinėti, ar šis sprendimas išlieka pagrįstas kitais jame išdėstytais motyvais.
- 38 Skundžiamą sprendimą Bendrasis Teismas grindė ne tik argumentais dėl ginčijamų apmokestinimų nepriskyrimo valstybėms narėms, bet ir kitais toliau nurodytais motyvais.
- 39 Skundžiamo sprendimo 63–72 punktuose Bendrasis Teismas visų pirma nusprendė, kad atsižvelgiant į bendrą taisyklių nacionalinių mokesčių teisės aktų suderinimo srityje ir taisyklių valstybės pagalbos srityje tikslą, t. y. gero vidaus rinkos veikimo skatinimą kovojant, be kita ko, su konkurencijos iškraipymu, nuoseklus šių taisyklių įgyvendinimas lemia, kad konkurencijos iškraipymo sąvoka šiose dviejose srityse turi būti laikoma turinčia tokią pačią apimtį ir prasmę. Dėl šio aspekto jis pažymėjo, kad Direktyvos 92/81 8 straipsnio 4 ir 5 dalimis būtent Komisijai, kuri siūlo, ir Tarybai, kuri sprendžia, aiškiai numatyta pareiga įvertinti, ar egzistuoja konkurencijos iškraipymo galimybė, kad būtų galima leisti valstybei narei pradėti taikyti neapmokestinimą suderintu akcizu, tęsti jo taikymą ar neleisti jo taikyti, ir kad išsiskyrus nuomonėms Komisija gali pareikšti ieškinį dėl Tarybos sprendimo panaikinimo.
- 40 Paskui Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 76–97 punktuose konstatavo, jog nagrinėjamu atveju neginčytina, kad Airija, Prancūzijos Respublika ir Italijos Respublika, sprendamos, ar pradėti taikyti ginčijamus neapmokestinimus ar toliau juos taikyti iki 2003 m. gruodžio 31 d., rėmėsi sprendimais suteikti leidimą ir kad jos visiškai laikėsi tų sprendimų, kurie, atsižvelgiant į tai, kad juose buvo numatytos tam tikros ribojamosios geografinės ir su laiku susijusios sąlygos, joms buvo privalomi.
- 41 Tokiomis aplinkybėmis to paties sprendimo 79–96 punktuose Bendrasis Teismas atmetė Komisijos argumentus, kad sprendimai suteikti leidimus, pirma, buvo būtina, tačiau nepakankama sąlyga, jog valstybės narės galėtų taikyti ginčijamus neapmokestinimus, ir antra, kad šiais sprendimais nebuvo iš anksto nustatyta, jog jei ginčijami neapmokestinimai būtų valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal

EB 87 straipsnio 1 dalį, Komisijai turėjo būti apie juos pranešta ir ji turėjo leisti juos taikyti pagal EB 88 straipsnį, kaip nurodyta Sprendimo 2001/224 5 konstatuojamojoje dalyje. Dėl šio klausimo Bendrasis Teismas nurodė, kad sprendimuose suteikti leidimus, kurie priimti anksčiau už Sprendimą 2001/224, tokia sąlyga nenumatyta, ir nusprendė, kad minėta 5 konstatuojamoji dalis negali būti aiškinama kaip išreiškianti Tarybos valią, kad jos leidimo pasekmės priklausytų nuo to, kaip laikomasi galimų procedūrų ir vėlesnių Komisijos sprendimų valstybės pagalbos srityje.

- 42 Iš tiesų, pasak Bendrojo Teismo, Komisijos pateikiamas Sprendimo 2001/224 5 konstatuojamosios dalies aiškinimas paneigiamas Tarybos pateiktais atsakymais į Bendrojo Teismo klausimus. Be to, tam aiškinimui bet kuriuo atveju negalima pritarti, nes nagrinėjamos bylos aplinkybėmis dėl tokio aiškinimo taisyklės mokesčių teisės aktų suderinimo srityje ir taisyklės valstybės pagalbos srityje būtų įgyvendinamos nenuosekliai, nes, pirma, Komisijos siūlymu vienbalsiai priimti sprendimai suteikti leidimus grindžiami bendru šių dviejų institucijų vertinimu, jog ginčijami neapmokestinimai neiškraipo konkurencijos ir nekliudo geram vidaus rinkos veikimui, antra, tų neapmokestinimų taikymas tik tam tikriems regionams tiesiogiai numatytas tuose sprendimuose, ir, trečia, pagal minėtus sprendimus suteiktas leidimas visiškai neapmokestinti akcizo mokesčiais.
- 43 Galiausiai skundžiamo sprendimo 100–103 punktuose konstatavęs, jog Komisija niekada nepasinaudojo Direktyvos 92/81 8 straipsnio 5 dalimi arba EB 230 ir 241 straipsniais jai suteiktais įgaliojimais, kad sprendimai suteikti leidimą būtų panaikinti ar pakeisti, kad jie būtų anuliuoti arba kad ši direktyva būtų pripažinta negaliojančia, to paties sprendimo 104 ir 105 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, jog tuo metu, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, Sprendimas 2001/224 tebegaliojo ir jam, kaip ir ankstesniems sprendimams bei minėtai direktyvai, buvo taikoma teisėtumo prezumpcija, kuri yra susijusi su kiekvienu Sąjungos aktu, ir kilo šių visų aktų teisinės pasekmės. Bendrasis Teismas nusprendė, kad dėl šios priežasties Airijai, Prancūzijos Respublikai ir Italijos Respublikai buvo leista remtis šiais sprendimais ir toliau taikyti ginčijamus neapmokestinimus. Tuo remdamasis jis nusprendė, kad konkrečiomis nagrinėjamos bylos aplinkybėmis ginčijamu sprendimu buvo tiesiogiai sukelta abjejonų dėl ginčijamų neapmokestinimų teisėtumo, taip pat netiesiogiai, bet neišvengiamai sukelta abjejonų dėl sprendimų suteikti leidimus ir šių sprendimų pasekmių galiojimo, taip pažeidžiant teisinio saugumo ir Sąjungos aktų teisėtumo prezumpcijos principus.
- 44 Be to, skundžiamo sprendimo 107–109 punktuose Bendrasis Teismas pritarė byloje T-62/06 RENV *Eurallumina* išdėstytam kaltinimui, susijusiam su gero administravimo principo pažeidimu, ir nusprendė, kad šis pažeidimas padarytas dėl to, kad Komisija priėmė ginčijamą sprendimą neatsižvelgusi į konkrečias teises, kurias Italijos Respublika suteikė *Eurallumina* taikydama Sprendimą 2001/224, kurio pasekmės buvo teisiškai ginamos teisinio saugumo ir Sąjungos aktų teisėtumo prezumpcijos principais.
- 45 Priimdamas tokį sprendimą Bendrasis Teismas vis dėlto neatsižvelgė į atitinkamą Tarybos ir Komisijos kompetenciją, pirma, teisės aktų dėl akcizo mokesčio suderinimo srityje ir, antra, valstybės pagalbos srityje.
- 46 Reikia priminti, kad Direktyva 92/81 buvo priimta remiantis EEB 99 straipsniu (tapusiu EB 99 straipsniu, vėliau – EB 93 straipsniu), kuriuo Tarybai suteikta kompetencija priimti nuostatas dėl apyvartos mokesčių, akcizo mokesčių ir kitas netiesioginio apmokestinimo formas reglamentuojančių teisės aktų suderinimo, būtino užtikrinant, kad bus sukurta ir ims veikti vidaus rinka.
- 47 Sprendimai suteikti leidimą buvo priimti remiantis tos direktyvos 8 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią Tarybai suteikiamas įgaliojimas Komisijos pasiūlymu vienbalsiai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti šioje direktyvoje nenumatytus kitus atleidimus nuo mokesčių ar jų sumažinimus „remiantis konkrečios politikos sumetimais“. Šiame straipsnyje numatytos procedūros tikslas ir taikymo sritis skiriasi nuo EB 88 straipsnyje nustatytos sistemos tikslo ir taikymo srities.

- 48 Kaip Teisingumo Teismas konstatavo 2004 m. birželio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* (C-110/02, Rink. p. I-6333) 29–31 punktuose, EB 88 straipsnyje numačius Komisijai nuolatinio pagalbos vertinimo ir kontrolės teisę, Sutartimi siekiama, kad galimas pagalbos pripažinimas nesuderinama su bendrąja rinka vyktų pagal tinkamą procedūrą, už kurios įgyvendinimą atsako ši institucija, kontroliuojant Teisingumo Teismui ir Bendrajam Teismui. Taigi EB 87 ir 88 straipsniais Komisijai suteikiamas pagrindinis vaidmuo pripažįstant, kad pagalba yra galbūt nesuderinama su bendrąja rinka. Remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa Tarybai suteikti įgaliojimai valstybės pagalbos srityje yra išimtis, o tai reiškia, kad tie įgaliojimai būtina turi būti aiškunami siaurai (šiuo klausimu taip pat žr. 2013 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-111/10, 39 punktą).
- 49 Todėl Tarybos sprendimas, kuriuo, remiantis Direktyvos 92/81 8 straipsnio 4 dalimi, valstybei narei suteikiamas leidimas taikyti neapmokestinimą akcizo mokesčiu, negalėjo būti kliūtis Komisijai naudotis Sutartimi jai suteikta kompetencija ir taip įgyvendinti EB 88 straipsnyje nustatytą procedūrą, kad būtų išnagrinėta, ar šis atleidimas nuo akcizo mokesčio yra valstybės pagalba, ir kad, pasibaigus šiai procedūrai, jei reikia, būtų priimtas sprendimas, kaip antai ginčijamas sprendimas.
- 50 Aplinkybė, kad sprendimais suteikti leidimą buvo leista visiškai neapmokestinti akcizo mokesčiu nustačius tikslas geografines ir su laiku susijusias sąlygas ir kad valstybės narės griežtai laikėsi tų sąlygų, neturėjo įtakos kompetencijos pasidalijimui tarp Tarybos ir Komisijos, todėl negalėjo Komisijai neleisti naudotis savo kompetencija.
- 51 Beje, būtent laikantis šio kompetencijų paskirstymo Sprendimo 2001/224, kuris galiojo laikotarpiu, už kurį ginčijamu sprendimu nurodoma susigrąžinti pagalbą, 5 konstatuojamojoje dalyje buvo nustatyta, kad šiuo sprendimu nedaroma įtaka galimų procedūrų, kurios gali būti pradėtos pagal EB 87 ir 88 straipsnius, rezultatams ir kad juo valstybės narės neatleidžiamos nuo pareigos „pranešti Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus“.
- 52 Tiesa, sprendimai suteikti leidimus buvo priimti Komisijos pasiūlymu, o ši niekada nesinaudojo jai suteiktais įgaliojimais pagal Direktyvos 92/81 8 straipsnio 5 dalį arba EB 230 ir 241 straipsnius, kad panaikintų arba pakeistų šiuos sprendimus suteikti leidimą, kad juos anuliuotų arba kad būtų pripažinta, jog ta direktyva negalioja. Šiuo klausimu remiantis ginčijamu sprendimu galima teigti, kad tuo metu, kai Taryba priėmė sprendimus suteikti leidimą, Komisija nusprendė, kad tais sprendimais konkurencija neiškreipiama ir jais nesudaroma kliūčių tinkamai veikti vidaus rinkai (minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 83 punktas).
- 53 Vis dėlto, kaip pažymi Komisija, valstybės pagalbos sąvoka atitinka objektyvią situaciją ir nepriklauso nuo institucijų elgesio ar pareiškimų (minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 72 punktas). Todėl aplinkybė, kad sprendimai suteikti leidimą buvo priimti Komisijos siūlymu, negalėjo būti kliūtis tuos neapmokestinimus pripažinti valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, jei tenkinamos visos valstybės pagalbos egzistavimo sąlygos. Į šią aplinkybę kaip tik reikėjo atsižvelgti, kiek tai susiję su pareiga susigrąžinti su vidaus rinka nesuderinamą pagalbą, turint galvoje teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principus, kaip Komisija ir padarė ginčijamame sprendime atsisakiusi nurodyti susigrąžinti pagalbą, kuri buvo suteikta prieš *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* paskelbiant sprendimus pradėti procedūrą, numatytą EB 88 straipsnio 2 dalyje.
- 54 Darytina išvada, kad šio sprendimo 39–44 punktuose išdėstytais skundžiamo sprendimo motyvais negalima teisiškai pagrįsti Bendrojo Teismo padarytos išvados, kad ginčijamame sprendime užginčijamas Tarybos sprendimų suteikti leidimą galiojimas ir taip pažeidžiami teisinio saugumo ir Sąjungos teisės aktų teisėtumo prezumpcijos principai. Tas pats konstatuotina ir dėl byloje T-62/06 RENV tais pačiais motyvais grindžiamos išvados, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą.

- 55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia panaikinti visą skundžiamą sprendimą nesant reikalo nagrinėti kitus šalių argumentus ir pagrindus.

Dėl bylos grąžinimo Bendrajam Teismui

- 56 Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmąją pastraipą Teisingumo Teismas, panaikinęs Bendrojo Teismo sprendimą, gali pats priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.
- 57 Kadangi šiuo atveju Bendrasis Teismas išnagrinėjo tik dalį iš daugybės pagrindų, kuriuos pateikė šalys, Teisingumo Teismas mano, kad ši byla nėra tokios stadijos, kad būtų galima priimti galutinį sprendimą. Todėl sujungtas bylas reikia grąžinti Bendrajam Teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 58 Kadangi bylos grąžinamos Bendrajam Teismui, su šiuo apeliaciniu procesu susijusių bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą reikia atidėti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2012 m. kovo 21 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Airija ir kt. prieš Komisiją* (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV ir T-69/06 RENV).**
- 2. Sujungtas bylas T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV ir T-69/06 RENV grąžinti Europos Sąjungos Bendrajam Teismui.**
- 3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.